

Verksamhetsberättelse 2023

Anhörigstöd

Innehåll

Viktiga händelser 2023.....	3
Omvärldsbevakning.....	3
Stärkt stöd till anhöriga	3
Länsdag.....	4
Anhörigdagen	4
Anhörigsamtal.....	4
Anhörigcafé	4
Anhöriggrupper.....	5
Må bra aktivitet	5
Samverkan	5
Utvärdering och uppföljning.....	6
Sammanfattande bedömning	7

Viktiga händelser 2023

Omvärldsbevakning

Under hela året har anhängkonsulenten omvärldsbevakat anhängstödet. Den främsta omvärldsbevakningen sker tillsammans med Södra nätverket för anhängkonsulenter som träffas cirka två gånger per termin. Under träffarna diskuteras aktuella nyheter inom anhängstöd och deltagarna delar tips och erfarenheter med varandra. Länssamordnare går igenom aktuella nyheter på nationell nivå under nätverksträffarna. Anhängkonsulenten deltog digitalt i den årligt anordnade Anhängriksdagen som har föreläsningar till anhängiga och yrkesutövare angående nya kunskaper inom anhängstöd. Anhängkonsulenten tar även del av nyhetsbrev från berörda organisationer och föreningar för att omvärldsbevaka vad som är aktuellt i olika sektorer. Samverkan är också en viktig komponent i omvärldsbevakning och utveckling varvid anhängkonsulenten har samverkat med både interna och externa parter, till exempel Ung i Tyresö, minnesmottagningen och projektgruppen för God och Nära vård i Tyresö kommun.

Stärkt stöd till anhängiga

Under juni månad gick regeringen ut med att man vill stärka stödet till anhängiga då var femte svensk beräknas utföra omsorgsgivande, vårdande och stöttande insatser till en närstående. Utredningen har fått tre olika uppdrag att utreda:

- Analysera behov av om en form av stöd ska vara en kontaktperson till personer som är långvarigt sjuka eller kortvarigt allvarligt sjuka.
- Stödet till barn som anhängiga ska stärkas. Utredningen ska analysera behovet av att personal inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst har kompetens för att kunna stötta barn som anhängiga.
- Analysera behovet av en nationell anhänglinje som är tillgänglig dygnet runt.

Under året har det även kommit uppdateringar från socialstyrelsen som arbetat vidare med nationella anhängstrategin (april 2022). Uppdateringarna har bland annat omfattat kunskapsstöd till handläggare som rör hur de kan uppmärksamma och involvera anhängiga i sitt arbete, integrera anhängperspektivet i hälso- och sjukvård och socialtjänst samt den första rapporten om uppföljning av stöd till anhängiga.

Under året har en kort film om anhängperspektivet spelats in tillsammans med kommunikatör och medieproducent som sedan publicerats på intranätet för vidare utbildning på enheterna inom Äldre- och omsorgsförvaltningen. En PowerPoint har skapats som sammanfattar nationella anhängstrategin för att användas i utbildningspaket till verksamheter inom Äldre- och omsorgsförvaltningen som ett led i att stärka anhängperspektivet enligt de nya strategier och vägledningar som tas fram. För att se över behovet av utbildning inom äldre- och omsorgsförvaltningens utförarenheter har en enkät skickats ut till samtliga chefer inom kommunal och privat regi. Tyvärr har färre än hälften svarat på denna enkät, men den har ändå visat vissa tendenser kring behov. Arbetet med detta kommer fortsätta under år 2024.

Länsdag

Varje år anordnar Stockholms läns nätverk av anhörigkonsulenter en länsdag. Dagen består av inspirerande föreläsningar, utbyte av erfarenhet och tankar mellan kommungränserna och nya samarbeten. Vid årets länsträff var Niklas Delmar från Hej Engagemang föreläsare och temat var ”Tillsammans är vi starkare – välmående och prestation i symbios”. Träffen hölls i Visions lokaler varför de även hade en kort programpunkt om hur de kan arbeta för anhörigkonsulenter. Det var ca. 35 deltagare från Stockholms kommuner och stadsdelar och innehöll workshop på eftermiddagen. Det är värdefullt att få träffa andra i samma roll och höra kring likheter och olikheter i respektive kommuner.

Anhörigdagen

Inför årets anhörigdag började planeringen tidigt. Verksamhetsutvecklare och anhörigkonsulent tog under våren kontakt med andra förvaltningar för att tillsammans samarbeta för en så bra anhörigdag som möjligt. Det anordnades fyra olika föreläsningar, föreläsningarna hölls i programrummet i Tyresö bibliotek. För att locka så många som möjligt inom olika grupper av anhöriga var två av föreläsningarna av mer generell karaktär, taktil massage och mindfulness. En föreläsning hölls i samarbete med vuxenheten och öppenvård Måsen inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen, de berättade om arbetet med anhöriga till någon med beroendesjukdom. Den sista föreläsningen handlade om koordinatörstöd och kommunens vård- och stödsamordnare. Det kom inte många åhörare på föreläsningarna, den mest besökta var taktil massage. På torget i Tyresö centrum fanns nio organisationer/verksamheter som på direkt eller indirekt sätt finns för att stötta anhöriga i Tyresö kommun. Överlag blev dagen lyckad men med en liten besvikelse över att så få medborgare tar del av dagen.

Anhörigsamtal

Anhörigkonsulenter har fortsatt erbjudit både fysiska stödsamtal samt stödsamtal via telefon. Majoriteten av stödsamtalen under året har varit fysiska. En viss minskning av telefonsamtal, mail och fysiska samtal har märkts av jämfört med år 2022. Detta kan bero på att vikarierande anhörigkonsulent fört statistik på ett annorlunda sätt än ordinarie anhörigkonsulent. De grupper av anhöriga som anhörigkonsulenter haft kontakt med i högst utsträckning är anhöriga till någon med demenssjukdom samt andra sjukdomar hos personer över 65 år.

Anhörigcafé

Under året har anhörigcaféet varit igång med fyra tillfällen per termin. Under året har det varit olika föreläsare vid varje tillfälle som pratat om olika anhörigrelaterade ämnen. Deltagarantalet har varierat. Under våren var det ett fåtal deltagare vid varje tillfälle och det var därför osäkert om anhörigcafé skulle fortsätta i denna form. För att se om det gick att locka fler deltagare ändrades dagen under hösten, från första onsdagen i månaden till första tisdagen i månaden. Fokus har även varit att ta in olika funktioner inom region och kommun som kan informera om vilket stöd anhöriga eller deras närstående kan få. Detta har inte inneburit någon kostnad för anhörigstödet. Fler deltagare har kommit under hösten än under våren. Anhörigcafé kommer därför att fortsätta under år 2024 på tisdagar. Under året har anhörigkonsulent börjat med utvärdering av tema och samla insynpunkter

från deltagarna för att sedan sammanställa i en enkel utvärderingsrapport av anhörigcaféet. Detta för att kunna se vilka teman som varit uppskattade. I snitt har det varit fem personer som besökt anhörigcaféet per tillfälle utslaget på hela året.

Anhöriggrupper

Under året har anhörigkonsulenten startat upp nya anhöriggrupper. Under våren hölls en grupp för äldre med närstående som har en demensdiagnos och för partners till någon som bor på vård- och omsorgsboende samt en grupp för anhöriga till ung vuxen med neuropsykiatrisk diagnos. De tre grupperna var enligt utvärderingarna uppskattade av deltagarna. Under hösten fick anhörigkonsulenten tyvärr in för få anmälningar till grupper riktade mot äldre anhöriga. Tyresö demensförening har startat upp gruppverksamhet igen efter pandemin varför en grupp med sådan inriktning inte hölls. Två nya inriktningar på grupper har startat upp inom LSS-området under hösten. Först hölls en grupp för anhörig till någon som bor på gruppboende enligt LSS och sedan en anhöriggrupp för föräldrar till tonåring (14-17 år) med NPF.

Må bra aktivitet

I den nationella anhörigstrategin tas så kallade ”må bra aktiviteter” upp som en god form av anhörigstöd. Under våren har bokfrukostar planerats in liksom de som anordnades under hösten år 2022, tyvärr inkom inga anmälningar till dessa varför de ställdes in.

Under våren erbjöds även en skogspromenad runt Nyfors där vi avslutade med att fika i solen och mata fåglar. Det var enbart två deltagare som följde med men de var mycket nöjda med aktiviteten. En till naturpromenad vid Tyresö kyrka och Notholmen ägde rum under september där samma två deltagare var med. Under november erbjöds naturpromenad i Fornuddsparken för att se om det kunde locka nya deltagare att vara i en annan del av kommunen. Under denna promenad anmälde sig en tidigare okänd anhörig men dök inte upp, i övrigt var det de två som deltagit på tidigare naturpromenader som deltog.

I slutet av augusti ordnades en ”må-bra dag” tillsammans med två kvinnor som leder klasser inom bla. Yoga, NIA och meditation. Detta var en halvdag ute på Notholmen vid Tyresö slott där det bjöds på kaffe/te, frukt och nötter, deltagarna fick delta i en NIA-klass, yoga i naturen och klangmeditation ute i naturen som sedan avslutades med en näringsrik lunch. Utvärderingen visade ett fint resultat och att deltagarna var mycket nöjda med denna typ av aktivitet.

Avslutning för årets anhörigaktiviteter blev en Luciafika i Kvarnhjulets lokal, caféet med morgonens luciatåg på storskärm. Inga nya personer dök upp men det finns en etablerad grupp av anhöriga som tar del av det mesta anhörigkonsulenten erbjuder.

Samverkan

Under året har flera samverkansmöten och samarbeten ägt rum. Anhörigkonsulenten har varit med på Minnesmottagningens (Handen) APT, Bollmora vårdcentralers sjuksköterske-APT samt vård- och omsorgsboendet Trollängens anhörigträff för att informera om Tyresö kommuns anhörigkonsulent och vad rollen innebär.

Kontakt har tagits med samtliga vårdcentraler i kommunen vilket resulterat i att anhängkonsulenterna fått lämna flyers och sätta upp affischer med kontaktuppgifter.

Samverkansmöten har skett med projektledare och vård- och stödsamordnare för projektet God och nära vård inom Tyresö kommun, gruppleddare och behandlare på Måsen öppenvårdsmottagning (beroende), personligt ombud samt Ung i Tyresö/SaMma.

Samarbetet med projektet god och nära vård resulterade under våren 2023 att en gemensam samskapande workshop hölls för föräldrar till barn med NPF för att undersöka hur de tycker stödet för deras barn fungerar och vad de tycker om anhängstödet. Det blev en givande kväll som mynnade ut i flera förslag. Resultatet har presenterats i styrgruppen för god och nära vård.

Utvärdering och uppföljning

I förra årets verksamhetsberättelse beskrevs följande punkter som utvecklingsområden:

- Genomförande av anhänggrupp för anhöriga till person som flyttar in på gruppboende
- Färdigställa utbildning gällande anhängperspektivet för anställda
- Utskick av enkät för förvaltningen gällande pågående anhängstöd samt analys av utvecklingsområden
- Starta upp nyhetsbrev för anhöriga
- Bevaka Socialstyrelsens rapporter utifrån uppdrag från den nationella anhängstrategin

Kontakt togs med anhöriga till de unga vuxna som erbjudits plats på den gruppboende enligt LSS som öppnade under våren år 2023. Underlaget för en grupp var för litet varför enskilda samtal erbjöds. Istället erbjöds anhänggrupp för alla som har en närstående som bor på gruppboende. Under hösten hölls den första anhänggruppen för anhöriga till någon som bor på gruppboende. Det blev en grupp om fyra personer där alla inte deltog vid samtliga tillfällen vilket gjorde gruppen skör. Deltagarna tror dock att intresse bland anhöriga skulle vara stort av att kunna delta i en sådan grupp men önskar bättre marknadsföring inför uppstart av grupper.

Under år 2024 kommer ett nytt upplägg att testas gällande alla olika anhänggrupper, information om de grupper som funnits ligger uppe på Tyresö kommuns hemsida och anhöriga är välkomna att anmäla sitt intresse till någon av grupperna som sedan kan starta när tillräckligt många intresseanmälningar inkommit. Detta för att mycket tid läggs ned på att planera grupper som sedan kanske måste skjutas upp eller tas bort då det inte inkommer tillräckligt med anmälningar.

Utbildning gällande anhängperspektivet för anställda är så gott som färdigställd, det ska läggas till diskussionsfrågor samt färdigställas tillsammans med kommunikatör. En föreläsare från anhörigas riksförbund har även hållit i två föreläsningstillfällen under hösten för inbjudna medarbetare inom Tyresö kommun och privata utförare gällande anhängperspektivet.

Under årets sista månader skickades enkät ut till alla privata och kommunala utförare inom äldre- och omsorgsförvaltningens verksamhetsområden ut för inventering av behov av kunskap/utbildning kring anhängperspektivet. Tyvärr var svarsfrekvensen låg då färre än hälften av de tillfrågade cheferna inte svarat på enkäten. En del behov av utbildning har dock kunnat utläsas av de svar som inkommit.

Under året har nyhetsbrev för anhöriga startat upp, med ett första utskick i juni 2023. Till att börja med kommer nyhetsbrevet komma ut var tredje månad med information från anhörigkonsulenten i Tyresö kommun och generellt vad som är på gång inom anhörigområdet.

Under slutet av året har socialstyrelsen släppt en del skrivelser gällande det fortsatta arbetet av nationella anhörigstrategin. Anhörigkonsulenten har deltagit på ett webinarium gällande ett av de tre områden som socialstyrelsen arbetar med. Socialstyrelsen kommer fortsätta utkomma med skrivelser och olika mötesforum under år 2024.

Sammanfattande bedömning

- Flera olika anhöriggrupper har startats upp med goda resultat
- Anhörigdagen genomfördes enligt plan
- Flertal ”må bra aktiviteter” genomfördes såsom naturpromenader, yoga/meditation samt luciafika.
- Enkät för att kartlägga nuvarande anhörigstödet i förvaltningen har skickats ut till samtliga utförare inom SoL och LSS.
- En informationsfilm om anhörigperspektivet har spelats in för utbildning inom förvaltningen.

Att utveckla vidare under nästa verksamhetsår:

- Påbörja implementering av anhörigperspektivet inom utförarverksamheterna på ledningsgrupp och branschdialog.
- Bevaka Socialstyrelsens rapporter utifrån uppdrag från den nationella anhörigstrategin.
- Ta fram diskussionsfrågor till utbildningsmaterial om anhörigstrategi/anhörigperspektiv för förvaltningens medarbetare.
- Upprätta en samverkansstruktur med biståndshandläggare och LSS-handläggare.
- Undersöka möjligheterna att ha anhörigcafé på kvällstid för anhöriga till någon med NPF eller annan funktionsnedsättning.